

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Χριστουγεννιάτικο διήγημα

Ο Άγιος Αντώνιος εσπρώξε την πόρτα της καλύβας του και είδε μέσα δώδεκα μικρά παιδάκια, που ήρθαν από το χωριό και μ' όλη την κλοκαριά του χειμώνα, για να του φέρουν μελι και καρύδια, το μόνο δώρο που δεχότανε ο καλός εκείνος ερημίτης, μιά φορά τόν χρόνο μονοιά, την ημέρα των Χριστουγέννων, την άγια.

— Ρίξτε λίγα ξύλα, παιδιά μου, τους είπε, στη γωνιά, να ξεσταθώ λίγο το κελλί και καθήστε εδώ τριγύρω να σάς πω μιά ιστορία... Κάμετε όμως και λίγον τόπο για τόν Βορραβά, τόν πιστό μου σύντροφο, που κρώνει τόσο.

Ο Βορραβός, ο χοίρος του αγίου Αντωνίου, έχωσε την μούρη του, στην τσούτη την σπάχτη και έγρύλλισε από εύχαριστία.

Ο Άγιος τίναξε το χιόνι από πάνω του, τους σταλακίτες του πάγου, από τα μακρά του γένεια και εκάθησε. Τα παιδάκια μαζεύτηκαν τριγύρω του.

— Λοιπόν παιδιά μου, θέλετε να σάς πω μιά ιστορία, για τόν πειρασμό μου;

— Ναι, καλέ μας Άγι Αντώνη Ναι, μεγάλε μας Άγι Αντώνη!

— Θα έχετε άκουσει όμως πολλό, για τους πειρασμούς, μου, και θα έχετε ιδεί εικόνες μου, να με πριγυρίζουν οι δαμόνοι, την ώρα που εγώ προσεύχομαι στη μικρή μου Εκκλησία, τη στηριγμένη στο μεγάλο δένδρο, που έχει την καμπάνα εις την κορυφή.

— Όχι, Άγι Αντώνη μου. Όχι, μεγάλε μας Άγι Αντώνη!

— Άς είνε, απήγησεν ο Άγιος, θα σά διηγηθώ τώρα για ένα πειρασμό, που ούτε κανείς τόν ξέρει, ούτε εγραψε κανείς γι' αυτόν. Ήταν μεσάνυχτα. Μεσάνυχτα Χριστουγέννων, την ώρα που όλος ο κόσμος πάει να φάη τόν Χριστουγεννιάτικο τόν φαγητό του, και οι ερημίτες χτυπιάντα, έμπρός εις τόν σταυρό, γανατιστοί, για την αμαρτία τών ανθρώπων. Την εποχή εκείνη, οι δαίμονες κωρυαζόμενοι από τούς πολλούς τούς πειρασμούς των, που αποτιγγάναν, είχαν πάψει να μέ ένυχλοτον. Έ νόχτες μου περνούσαν ήσυχα. Δέν έβλεπα πικά τέρατα με νύχια και με κέρατα, ούτε τρισκατόρατους τού Άδου, με γένεια τράγινα και ούγγη από πιθήκους, ούτε στοιχειωμένους μουσικούς που τρούμαζαν τον Βορραβά μου, ούτε... ούτε... ούτε... τίποτα. Δέν έβλεπα πικά, διαβολικές βασιλίσσες, ώραιες και μεγαλοκρεπείς με χιουσά φροδέματα, γ' άστράφηνους από διαμάντια και κοιλάντια... Έ' έλεγα μέσα μου κι' εγώ:

— «Όλα πάνε καλό, Άντωνίε και οι διαβόλοι βαρυστήσαν πικά». Έμενα με τόν Βορραβά μου, που μ' ακολουθούσε σάν

μικρό παιδί και ήμουνα εύχαριστήμένος δοξάζων τόν Θεό! Προσευχόμενα, χτυπούσα τη μικρή την γαμπανούλα και ερχόντουσαν τα πουλιά και τα καλά τα ζούδια στην λειτουργία τού ερημοκλήσιου και σάν τελείωνα τή καθήκοντά μου από Θεό έφερα νερό άπ' την πηγή και πότιζα τα λάχανα του μαρού μου κήπου.

Τούτο βάσταξε ως πέντε-έξη μήνες! Τι ώραία που περνούσα! Έμοιόμουνα χωρίς φόβο, ήσυχος, χαϊρευτόςα από τόν πρώτ τόν ήλιο και καλοσα τόν βράδυ τόν φεγγάρι συντροφιά!...

Μιά ημέρα, κωνεύαν τα Χριστούγεννα, έχει που καθόμουνα στο προσήλιο, στην πόρτα της καλύβας μου, είδα να περνά ήνας άνθρωπος. Είχε βελουδένιο φόρεμα, παπούτσια σιδερένια και ένα χονδρό μπαστούνι εις τα χέρια του και ένα μεγάλο δέμα, άπάνω εις τις πλάτες του.

Σάν με είδε άρχισε να φωνάζη.

— Σοίβλες! Σοίβλες καλέ!... Πάρτε σοίβλες για τις γιορτές τών Χριστουγέννων.

Κ' έπειτα ύψισε και μου είπε.

— Σού χρειάεται γαμμά σούβλα, ε καλέ μου ερημίτη;

— Πήγαινε στην εύχη τού Θεού, τού είπα. Τι να τις κάνω εγώ τις σοίβλες!... Έγώ τώ με καθαρό νερό και ρίξες από χόρτα.

— Συνχάρσεό με, έλεγε, μου απήγησε, είδα έχει αυτόν τόν χοίρον τόν παχύν και νόμισα ότι τόν έχεις διά τα Χριστούγεννα!

Και μου έδειξε τόν Βορραβάν, τού παιδί διαοτικός από μένα, σικώθηκε και γρύλλισε μ' ένα θυμό άπ' τη γωνιά του.

Γύρισα και είδα τόν μόνον σύντροφο μου και ή ιδέα που μου έριξε ο άγνωστος να τρωθώ από τις σάρκες τού φαχού μου φίλου, με έκανε γ' ανατοχισμό!

— Πρώτης τάξεως, άγιε γέροντα, μέζε. Άναλα, βάνω μάλιστα να σου τόν ψήσω! Θέ σου τόν κάνω ξεροψητό, σάν κάστανο, θα τόν τρώς και θα νόμιζες ότι τρώς λουκαίτη!... Θά καταλάβης, σούστά, μιά φορά Χριστούγεννα!...

— Πήγαινε εις τόν καλό σου, άνθρωπε! Τού είπα και κλείστηκα εις την φωσχή μου την καλύβα.

Άλλά, σάν τόν κακό τόν σπόρο, τού πέφτει μέσα στο χωράφι, που βλασταίνει και αδερώνει και μεγαλώνει και θεριώνει, έτσι σπάρθηκε μέσα μου και ή κακή ιδέα, που μου έριξε ο άγνωστος.

Όνειρευόμουνα κάθε ημέρα σούβλες, έβλεπα σούβλες παντού σε κάθε μου βήμα, σούβλες μού φαινότανε πως φτύπωνε ο τόπος, και ότι από κάθε δένδρο, άντι για κλάδους σούβλες έκρεμόντουσαν.

Άδερσα τις μετάνιες, έκανα έξορμισμό, πολλαπλασίασα τις προσευχές και

άρχεια βαθύτερος νηστείες :

Τίποτα! Θά νόμιζε κανείς, πώς ή νηστεία, περισσότερο μεγάλην την όρεξή μου.

— Απόμενα τον Βαρραβά. Δίν τομοίσα να τον πάρω μαζί μου, όταν γύρισε να ελόγησε τους Χριστιανούς και δέν τον άφηνα, να με πληρώσει, όταν γόητα, συνθησιμένος καθώς ήταν να προστρίβεται άπάνω μου, κι' έγω να τον θωπεύω!

— Αλλά νομίζω, παιδάκια μου, ότι αυτό δέν σάς ενδιαφέρουν.

— Όχι! Όχι! Ειπέ τε μας, Άγιε Άντώνιε, ειπέ τε μας, μεγάλη Άγιε Άντώνη!

— Καλά λοιπόν! Τι πειρασμούς πού τράβηξα και τι δοκιμασίες. Από τί! Από μιά σουβλά! Ο διάβολος γιά να παρκινίση τον άνθρωπο εις τό κακό, μεταχειρίζεται, πολλές φορές, τα πικρά άδωα μέσα.

Κοντά στό έρημητιό μου εινε ένα δάσος πού πηγαινα τον Βαρραβά, να βόσκη βαλανίδια. Έκει καθόμουν, ός πού βασιλέως γλυκά-γλυκά και μαλακά ό ήλιος, διαβάζοντας τίς προσευχές μου και ψάλλοντες τους ύμνους μου. Καθός έβρασε όμοος ό Βαρραβάς και σκόλιζε τό χόμα με τί μητή του, ειδικωκε τρούφες άφροντες. Τρούφες λαχταριστές, πού σού θυμίζαν γεύματα και άπολαύσεις της κοσμικής ζωής. Πήρα τον χοίρο μου από κει και δέν τον ξαναπήνα να βοσκίση!

— Σας ήθεα πάλι, Άγιε Άντώνη, μεγάλη μας Άγιε Άντώνη, ή όρεξή να φάτε τό γουροσίτη μας;

— Σας λέω την άμαρτία μου, παιδάκια μου, ναί! Αλλά πάλιν νίκησα. Εύλογημένον του Θεού τό όνομα!...

Πέρασαν λίγες μέρες, έξακολουθίησεν ό έρημητής, όταν έβω από την πόρτα μου, ειδα να φωριζόη ένα φυτό. Φύτρωσε μετανύ τό βρόχου και τό τοίχου. Πόσο τό άγάπησα, τό ποτίνα να τό ξεστήσω. Έφερνα χόμα και έριζινα στη ρίζα του. Τό άγάπησα και τό περιποιούμη. Κι' όταν μεγάλωσε και άνοιξε στον ήλιο τό πράσινα του φύλλα και ένωρη ένα κλωνί και έδοκίμασα, ειδα πως ήσαν ό πειρασμοί, μεταφορμωμένος ό χοιράρι. Ήταν κάρδαμο πού φέρνει όρεξή στους ανθρώπους, και πού θέλει γιά συντροφιά του γεύματα μεγάλα κι' άπολαυστικά, μούτσια χοιρινά ψημένα εις τό φούρνο, μπριζόλες ζεστές κι' οχάρως, πού πεντοβολούν κι' οι μεθάνε από κνίσσα, ζαμπόν τριανταφυλλιά με τό χιονάτο πάχος τους, όπου να τρώς, να τρώς και να μη χροστινίση, πέτσος ξεροψημμένες, χοιρινές, πού να τις τραγανίσης, όταν ροδοκαμμένη κρούεται πενταπόστειλη, γλυκάδια με μουστάρια και με φρυγανιές, φρέσες ψαχνού στεφανωμένες με να κλωροπράσινα και καυσικά του κάρδαμου φύλλα. Τι ετώνες ευωχίας και τι χοίρων ψησταριέ, πού μου ήσαν εις τον νού!...

Ο ήλιος έβασίλευε έδειλην τί στιγμή και τό σύννεφα πού κοκινίαν, πού φάνηκαν σάν ν' άνάηανε φωτιές και άνθρακίες στους ούρανοους και άδηγούντο έκει πέρα, συννεφάκια ροδοκόκκινα, γουροσκία ροδόλευκα θαρρέει, γιά να αιογυρισούν, να ροδοφιθούν, γιά τό μεγάλο πανηγύρι του ούρανού, της γής, της ή ύσσεως κι' όλου του κόσμου πού γιορτάζει!...

Καθός κούτταξα όμοος έκει ψηλά, καταμαρωτώς άπ' τίς εικόνας όπου φαναζόμουναι, ειδα τον όμοιο σταυρό της έρημοκλιτικής, να μαυρίζη στό έρυθρόννο φόντο τ' ούρανού!...

Κι' άμέσως ήθεα εις τον ένωτό μου, ντραπίκια γιά την άμαρτία μου και κατακαυμένους ξερίζωσα τό κάρδαμο και έδωσα να τό φά ή Βαρραβάς...

Αλλά άν ξερορίζωσα τό κάρδαμο, άν άφησα τις τρούφες να τις φά ή Βαρραβάς στο δάσος, οι πειρασμοί μου δέν με άφησαν. Έρχόντουσαν, μάλιστα, πικρά συχνοί και άκαταμάχητοι, όσο πλησιάζαν τά Χριστούγεννα.

— Άγιε μας Άντώνη, μεγάλη μας Άγιε Άντώνη, δέν σε βοηθούσε ό Θεός;

— Ο Θεός άφρονε τον άνθρωπο να βοηθήση μονάχος τον εαυτό του. Έλάτε όμοος και στη θέσι μου. Ήμωνα νέος τότε, με στομαχο γερό, πού από τόσα χρόνια δέν τρεπότανε καλά. Αγρολόχωνα άνάλατα και καθαρά, μονάχα, τί; πηγιές νεράκι!... Και ν' άναπνέω άέρα καθαρά και να ζω μέσα στη φύση πού εινε όλη όψη και όγια και ζωή!...

Μιά μέρα με καλέσανε οι κάτοικοι σε μιά πόλι μακρού, πιστοί χριστιανοί, γιά να τους εύχηθώ γιά την έσοδεία τους, και γιά να ελόγησω την γή, πού έτοιμάζαν γιά να την σπείρουν και να σταυρώσω τά μαγαζιά και τά άμάρτια τους. Ήταν παρομοίσι των Χριστουγέννων και σάν καλοί Χριστιανοί έκαναν από ένορίας τίς Χριστουγεννιάτικες έτοιμασίες των. Τι πρόβια πού μεταφέρανε, γιά να γιορτάσουν μεγαλοπρεπετα και πλουσία, σάν τα άγαθά πού μας δίνει ό Θεός, τη γέννηση του Ιησού. Σάστισα να τό βλέπω! Άραμκάδες γεράτους από έλαρία και άγριογούρουνα, άστακοί τσουβάλια, κώνιστρα γεμάτα ψάρια, στρεβίδια, μύδια, καπουσάντες, άγιούς, κότες,

πτερινούς και γαλοπούλες, πρόβια παχειά, πάπιες και μελαγκρίδες, χήνες και φραγκόκοτες. Χωριάτικες από την έσοχή έφεναν πανόρια και κοκίνα με καρπούς, αυγά, τυριά και γάλατα, μυσ όρεσι και γιαούρτια, μελόπιτες και μέλι γε άγγιζή, σίκα και έξηρούς, κα-πού. Κι' όλη ή άγορά ήχο σε και όλοι φώναζαν, σάλλειαν, έκραζαν και κάραν ένα μεγάλω όθρυ ο γιορτή. Τι περασμός θεέ μου.

— Έλεγα, σάν να με κενηνοους ό θόρυβος της όρετής! Έφωνα κι' έτρεξα στο ήτυχατήριό μου!...

Τέλος ήσαν τά Χριστούγεννα. Έφωλα την λειτουργία του μεσονυκτίου στο έρημητιό μου και έτρεξα στην καλύβια μου. Ήταν μιά μέρα σάν τη σημερινή. Φωτούσε άφρός πανωμένους και όλη ή γή ήταν τραυμένη άπ' χιόνι. Μόλις κλειδάθηκα και άκουσα γέλιο και κοβέντες από έξω.

Κούτταξα από μιά χροτιάδα, και ειδα να ερχόντουε άνθρωποι με φανάρια και να πηγάζουν στα σπίνια τους. Οχι έρχόντουσαν, φαιεναι από κανένα μογαστήρι, πού θα ελχαν τάμα να πάνε να λειτουργηθούν και γούριαν στο μαγανυό χοιρό τους. Όλοι ήσαν με γούνες τυλιγμένοι και όλοι κροτούσαν στη χόμα τους φανητά, λιχνεύματα και λιχουδές. Αυτό μου θύμησε τά Χριστουγεννιάτικα γεύματα, σάν ήτιοναι κι' έγω νέος στον κόσμο τον μεγάλο! Ειδα τον παππού μου να ελόγη ή τό Χριτεγεννιάτικο κοπέλι μας και να γιομίζει τά κούτσια με κικιανο σπινθηριτώ κρασί. Θυμήθηκα τά τίτια πού άγχιζαν, με νόστιμο φαί, τους μεζέδες πού μας γαργάλανε με τις μουρούδιές τους, τά ψητά πού κοκκινοβολούσαν ροδομέρια εις τό χόμα και πετυνηία τεχνικά στο ψήσιμο. Και κεία τρινηταφάλλενια ρόσπια να μου χαμογελούν.

Και γούρια και ειδα τώρα, τον ένωτό μου μόνον με τον Βαρραβά, ένώ όλος ό κόσμος γιόρταζε, μπροστά σε μιά φωτιά μσοφωμένη με μιά ψηλή ρίζα κορότου γιά τροφή και μιά σιδάμα με νερό, έτοιμου να παγώση!...

Μιά μακρή μελαγχολία μ' έπιασε, βούρκωσαν τά μάτια μου από τό δάκρυα και μιά φράσι, έξηνγε, άθελα, από τό στόμα μου.

— Μορέ γούμια Χριστουγεννιάτικα!

Τή στιγμή αούτή περίεμε ό πειρασμός. Από λίγη ώρα άκουνα στις οπισθενές της καλύβης μου γωνιές, κεία να προστρίβεται σάν να χυποούσανε άλασπυρά φρερά. Κι' ό ήχος αυτός ανέβαινε και ήρθεαν στη σιωπή της νύχτας. Έπειτα άκουσα ένα γαγγυσμό, να σιζή έξω τον άέρα και χτυπήματα ξερά εις τό παράθυρό μου να ήχούν.

— Οι διαβόλοι έρχονται, κρούση Βαρραβά, ειτα στο σύννεφο πού.

Κι' ό Βαρραβάς έκρυφτηκε πίσω από μιά σκόφη. Αμέσως άκουσα στα κεραμίδια κίτι κρότους ραγδαίους και πικρούν σάν να έπεστε χαλάδες!

Έκαμα τό σταυρό μου. Κατάλαβα ότι τό άπειροσπότηό μου να ελχαν ζωίει από έξω ό διαβόλος!

Αλλά τη φορά αούτή, άντι να τ' όθορβούν πού μου κάραν άλλοτε, δλωδή φωνών νυχτο: ουλιών, βαλαματών τραγών, όσφω πού ευνεκρονόστο, σιζήριαν άλυσοίδων πού κροτούσαν, άλουγι τάρα θόρυβους γλακιές, σάν να χυποούσανε μαζαιοπλήρουνα σε γιορτινό τραπέζι και ποτήρια κροσταλλένια και έδειτα σιγνά-σιγά, όλα αυτά γενίησαν μιά μουσική, μιά μονοικη θαυμασκή και άπεριγραπτη πού την άποτελούσαν ήχοι πού κόνωνε οι σοββλες ότου γυρίζουν στη φωνιά, βαρεις ά' ά' τά ψητά, τά τηγάνια πού τσιτσιρίζουν λιχουδιές οι μπουκάλες με τό διαλεχτό κρασί, πού ξεβουλάγονται τα ποτήρια πού γεμίζον και τσουγγάλλουν, τά περούνια πού χτυπούν άπάνω στα τινάκια!...

Αξαφνα έ ταιψα και ή μουσική αούτη και ένα δυνατό γούπλια έκανα τίς σάνιές της κολιβάς μου να τρέξουν, τό παραθύριό μου άνοιξε, ή πόρτα έπε σε κομμάτια και ένας δυνατός άέρας πού ελώρηρησε μου έβουσε τό ύναρτάκι.

Μήπως παιδάκια μου, φοβάσθε; — Όχι, άγιε μας Άντώνη, όμι μεγάλη άγιε Άντωνη μας, δέν φοβόμαστε κοντά σου!

— Έλεγα πός; μηπως έλας άέρας δυνατός και αού έβουσε τό λυχνάριόκι. Νόμιζα πός θ' άναπνέονε όμοος κάντα θεϊφαι κι' καπνό. Αλλά όχι! Τώρα ό διαβόλεμένος κι' δυνατός έκρινος άνεμος ήταν γεράτος από γλυκιές ευβόδες, φρόνταν, και κνίσσεσι και μουρούδιές τσιγαριστόν, και άχνες άτό βραστό και λιχουδιές και ζαχαροκαυστες όμοιες!

Η θερμοκρασία της καλύβας μου έγινε γλυκιά και θαλπωρή, όταν άκουσα τον Βαρραβά μου, να φωνάζει: — Όρατα! Όρατα! Τι ώρατα!...

Όταν γούρια σε ειδα; Ειδα τον Βαρραβά να τον

τραβάνε από τ' αυτιά και την ουρά διάβολοι λευκοί.
 — Λευκοί διάβολοι, μεγάλα "Άγιε Άντώνιε!
 — Ναι παιδί μου, διάβολοι λευκοί και κάτσαροι σάν χιόνι.
 Ήσαν μεταμφιεσμένοι σε μαγείρους με δόλωσαν εθάρματα και κατα-
 ταλεύειους σκούφους. Και κρατούσαν εις τή χροία τους μαγευτικά
 έργαλειά, που τ' ανούσανα εις τόν άέρα και ή τρεπαν επί μαγευ-
 ρικών σκευών.

Τόν ξάπλωσαν σέ μιά μεγάλη σαβίνα, στό μέσον τής κιλώνας
 μου και θύονταν ένα τεράστιο γυαλιστερό μαχίρι. Ο κοκοροίος
 ο Βαρσαβής έφώναζε. Οι διάβολοι άρχιζαν νά τόν σφάζουν. Τό
 σιγά θύονταν μέσα μου τή πεύνα και τήν όβρα. Κατακλίνας, σάν
 φάλα, άναψε μέσα μου και έβλεπαν τήν καρδιά μου, ή παλιή ή
 κοσμική ζωή. Και άντί να τρέξω και νά τόν γλιτώσω τόν άσφακ
 μέ τόν σφάζουνε, νά τόν τεμαχίσουνε και νά τόν κάνουνε χιλίον ει-
 δών μαζεύς, φραγιά λαχταριστά καρδιά που σού τρέχανε τό σάλια!

Τόν ειδα νά τόν κρεμόν, νά τόν μαδώνε, νά τόν πλένουνε,
 τόν αισθανόμην νά βράζει και ν' αναδίδη μιά γλυκιά όμη άχ'ών,
 να τόν κόλπου, νά τόν κατακρημιτίζου, νά τόν ελατίζου, νά τόν
 ψήνου, νά τόν κάνουνε κριά, λαρδί, μπαζόλες, κρεπίδες,
 ντολιμάδες με φρέσκα λαχνοφόλλα, κρεατόφιλα, λουκάνια με
 σκόρδο και κινέλλα, νά τόν κάνουνε γιχαλί με ρίζες από σέλινα,
 νά τόν κάνουνε με σουβλίλια «κισμάτια» στη φούτα, νά κάνουνε
 μένος από τά ψαχιά του κισμάτι, νά τόν πισπαλιόνου με κόκ-
 κινό πιπέρι και νά τόν ψαχνον στήν άθραμιά, νά τόν παυροζώνου
 με λεμονι και κρασί και όλα αυτά, με μιά διαβολική ταχυτητα,
 με μιά εθάρματα μεγάλη, θαυμαστή, όπως ός νά άνοίξω και νά
 κλεισο κι μέσα μου, στο τζάκι μου σούθρονε μιá κοινωνικοση
 άνδρακι άπέρηνη κι περικαλωτήνη από γεμάτες χύστες, από
 σάσαρες φορτωμένες, από σουβλιες στολισμένες, από κρεβάτα και
 άφροφόλλα, όπου μέσα στις εθάρμες τής άθραμίας αναθυμαστές,
 εις τους ζωμούς και στις κοκκινες τις σάλτσες τις πιζαννικες, συ-
 ριζαν, κίρρωζιζόντου, άκαρπάζιζοντο, έμπαγγιζοντο φραγιά επί
 φραγιά, κρεπίες π'αχέι και νουτιμ, άπεργιζοντο, ποικίλλα και
 λευκοσίμια τάς μεγάλα μου χαρών!

Τώρα όλα είχαν μεταβληθεί έδω μέρι. Άντί τής ταπεινής κι-
 λώνας μου ειδα ένα άνάκτορο. Τό μαγευτικό και ή φουτιά χ'ήθη-
 κανε, όλο τό πατορι άπο κάτω ειχε σφραγισθεί από ταπτες πε-
 χύστους. Μόνον τά κρεπίδια τής στέγης τής κ' λώνας φιλάσανε τις
 ούστες του. Άλλα τώρα ή τρέψις ούτες μεταβιθράκανε σε θια-
 μαση κηματομα, άπανα σε άσορη χουλοσή, που άφηνε νά
 φάνωμαι από τα χαρμάτα της το κισμάτι του ούραου και τό
 χρυσό άστέρια. Κι' άπο τις ούτες ούτες άνέβαιναν και κατέρβαιναν
 πιχασιτά μικρόν μαγεύων, που έφάνων πιχα φαρμακονε. Μπαλε-
 νούσαν μέσα στους κιλώνας τής κηματομας, πιανούσανον
 άπ' τά σταφύλια, γλυτούσανε άπάνω εις τά κηματοφόλλα, κρη-
 μουρούσαν επί τις ψυλίδες και γιόριζαν ένα βλαστήμα κι πλούσιον
 κρεπίες, από κ' κληροφραγιά φραγιά.

Κι' άπο τρέπιν άπό κάτω κίβουρον μονερά έδω! Κι' άπο τρέπιν άπό κάτω κίβουρον μονερά έδω!

Και τί δέν ήταν άπάνω σ' εκείνο τό τρεπί. "Άχ, παιδάκια
 μου, τίποτα δέν έλειπε!...

Θεέ μου! Πόσο νεύραται και υπαναθή που τό θυμόμην. Μπρο-
 σά κι κρασιά μου, είχαν καταβεί τ'όσομα χοροίρησι, δού με-
 γάλα δού μεζού με τρέψες, μεγάλες, σάν από τό δασος τών Βα-
 λκινιδών, μία μοναχ' χοροεργαλή πλειόμα με φωτιές παραγε-
 μαμένη, παλμια, αλτσισόα και λουκάνια τυλιγμένα σάν γαρ-
 λάνδες κόκκινες, βελτά, ξεροσκαμμένα άπ' τό πάχος και έπειτα
 ψητά, κρηάδες, σάλτσες και κρασιά και σιγαλάτα και ταχυρο-
 στά και πιχα άσημένα γεμάτα από φρέσκο κάρδαμο, για τήν
 όβρα και τροφαντό και ένα σκεπίον από κάρδαμο, σή χοροε-
 ργαλή άπάνω και σαλιτικά και όρεστικά και ζένα και στό άνάτι
 πατήνα.

Κι' έγω με τό στόμα ανοιχτό, τό ρουθούνια φουκοκίμενα θαύματα
 πως κάτω από τό χονδρό και τριχιστό δέρμα του υπαινού έβλεπώ
 ζώου, ήταν δυνατόν νά άποζώνη τόσο εθάρματα και γαργαλιστά
 έδωματα και φραγιά.

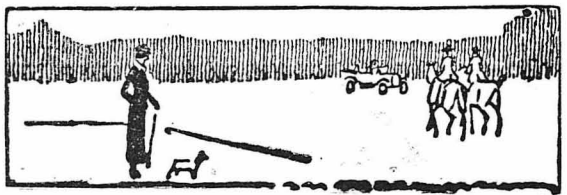
"Άχ, φραγιά μου Βαρσαβή, έστένεζε!
 Κι' έφάγατε σεις άπο αυτό, άγιε Άντώνιε, μεγάλα μας "Άι-
 Άντώνη;

— Παρ' όλιγο παιδί μου ν' άπορεθώ! Με νίκησε ό περα-
 σμός και πήρα τό περουνι από τό βούδινα στό έρωσημένο και κρα-
 νασικό και σάν φάλα πηταές κρημασικό δέμα του χοίρου, όταν
 ένας διάβολος, ως έδει άπάνω, μου παρουσιάστρε χυμοεθάρ-
 νας. Τό περουνι μας έμεινε κρημασικό σέ πλευρά του χοίρου.

— "Υπαγε ό τίσιος μου, Σατανά! τού ήτα.
 Κι' έβαν τό σημάτι του Σαουού!

— Ρέσαν έμέ από τό πονηρό, έφώναζε, Είχες και Θεέ μου!
 Και άμείσος ή καταρμένη ό τσαοία χάθηκε, ή ήμερα άρχισε νά
 φωτιέ και ή λίγη φωτιά μου εί, τό ζήλια κρηάει για νά άβυσθή.
 Ο Βαρσαβής ό άγαστός μου, γέρος και άκαρπος, πιχαινεσρόχ-
 ταν μέσα στη καλύβα, κανών νά χτυπά τό κουδούνισσά που τού
 ειχε κρηάσει στο λαϊκό. Άντί όμως τών λευκών διαβόλων όπου
 τόν τρεβόσανε τόλως και νιράδες τού χιονιστό έμπακιν άπό τό
 ανοιχτό παρδούρι και τήν τακιομένη πόρτα, που ειχε γερμασίο
 ό άνεμος, και σταφυριζόταν σάν νά ρούσαν άλόγιστά του.

— Κι' έπειτα με βλεπνά καριά, καταβληγμένα από τήν ιστορία.
 — Έπειτα με βλεπνά μετόνια, και τή ψαχή βρεσά για τήν
 άδυναμία μου και τή μεγάλη άσφια, που λίγο έλειπε νά κέρσο
 μοιροσιά με τόν Βαρσαβή τό φραγικό από ρίζες γεύμα που και από
 τότε οι διάβολοι, δέν ήσαν πλέον νά τασάνον τήν άμα βουδία
 τών Χριστούγεννων μας. Στάνκειν Κεθμικερ.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΕΣΜΕΝΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟΥ 1897

Ο λοχαγός που χάθηκε στα στάχια. — «Εμπρός να τους
 φάμε τους γουρνούδες!...» Τά τραγουδία του πολέμου 1897.
 Ο ηρώϊμος τού λειχή Γιαννούση. Ο Μαρτσούκας κλακ-
 πουρζι. Ηρώϊμοι πυροβολητών. κλπ. κλπ.

Ένας λοχαγός του εθνομικου, κατά τήν υποχώρησι ειχε χαθεί
 στή στάχια. Ο στρατιώτης άπρέτης του, ό όποιος, άξαφνα τόν
 έβασε, έπρεπε για νά τόν βρη. Έτι τέλους δέ τόν βρήκε μέσα
 στών χωραφιών τά στάχια.

Ο λοχαγός τρέμοντας, μόλις τόν πλησίασε ό εθνομικος, άρχισε
 νά φωνάζει.
 — Άγιά μου! Νά τό πιστόλι μου και μη μέ σκοτώνεις.

Κι' ό... άγας τού άσκορζιναί!
 — Είλιθ ό Γιάννης, άφεντικό!
 Κι' ό λοχαγός τότε βγαίνοντας από τά στάχια.
 — Έμπρός μαρτζι! τούς φάμε τούς γουρνούδες τούς Τούρκους!...

Οι στρατιώτες έβανον τό 97 όνομα στη δημοτική φόρμα, και τά
 πολεμικά τους τραγουδία, τά όποια τραγουδούσαν στις πορείες
 και στις μάχες.
 Νά τό τραγούδι τής μάχης τού Γριμπόβου.

Βίλε τά χέια σταγροιά, και σφίσε τήν καρδιά σου κι' έβια μέσα ν' ό στό διάσλο, ψηλά στο κρηασόλι, Κι' άγάντερε, τό Γριμποβό, τ' άγοιο περσοβόλι, πο... πολεμούμι στη βροχή, με τούς Τουρκοκρηανίτες, Χωρίς φωτιά, χωρίς τερό	τρέψι μένος, και τρέψι νύχτες. Πέφτον τα βόλια σά βροχή, κι' όι μπόμπες και γαλίτες, Κι' άγάντερε, κι' άγάντερε, τής Άγιας τού γιορσί, νά ίδης τά κάρνα π' ν περουνό, γομύτια λαβου νους, μήπως και ίδης μανοβία μου, νά φέρουσι τόν γιό σου.
--	---

Τέτοια τραγουδία ειχαν κάνει τότε οι στρατιώτες άφθονα. Δι'
 στυχό, διν έ πήρα κανείς για νά τό διασώσει... Ο Γερβήλιδης τότε
 ειχε προτεινει τό έξής, το όποιον ειχε δεχθεί και ό ιστε Διαδοχο,
 Κωνσταντίνος. Σε κάθε μεγάλη γεγονότα ένθιμα, νά έπιστρατεύον-
 ται οι λόγιοι, με βαφειν άσημαστικού και νά παραλοουθούν
 τις πορείες, τής μάχης και τά γεγονότα, συλλέγοντο, τό άεκτίμητο
 ύλικό που δινον τα γεγονοτα και για τήν ιστορία, και για τή φι-
 λολογία, και για νά γενικόταρος συμπερόντα τής φυλής.
 Άυστυχώς όμως και ή καλή αυτή ιδέα έμεινε ήέα, όπως
 οι κολές ιδέες στην Έλλάδα.

Σέ μιá μάχη τού Βελσίντου, ό λοχίας Γ. Γιαννούσης, παρεκά-
 λωσε τόν άνθροπολοχαγο τού, νά του δώση 7 στρατιώτες, για νά
 κάρη άναζώνημε τόν τουρκικόν θέσαν.

Η άδεια τού έδωθη.
 Παίρνει τούς έπτά στρατιώτες, προχωρεί σέ μέρος τού έχθρου
 και έπιπέθεται κατά μιás τουρκική; διομορίας.

Πληγώνεται στο χέρι και ξεκλωουθει νά μάχηται, ενώ τό τραύ-
 μα του ήταν διαμπερές. Ο άνθροπολοχαγός τό μωθεινε άμείσος και
 τρέχει με τή διομορία εις βοήθεια του. Οι δυο έχθρικής διομο-
 ρίες συμπλέκονται. Έπειτα από λίγη ώρα οι Τούρκοι εκπορίζονται
 και ό λοχίας Γιαννούσης ύφώνον τό πληγμένο χέρι του, σάν ν'όκ-
 κινό όλοσώφερο σινάλο, φωνάζει:
 — Ζήτω ό Έλληνικός στρατός!

Στή πυροβολοχηρία τού Μομρεράτου, που έμύχετο σέ Μάτι,
 ένας Θεσσαλος πυροβολητής Κουσιρέλης όνοματι ειχε σάψει
 για νά σκοπεύη κοντά στο κινόνι. Μιά έχθρική όβριδα, πέρασε
 τότε άπάνω από τόν όλο του και το... Έσχισ το μανδύα, έξε-
 ρούγη δέ όλιγα μέτρα μακρότα. Ο στρατιώτης έσπρώχθη μέ στιγμή,
 έπειτα έδοκνε πάλιν άφελείσεται και έσκοπευε σάν νά μη συνβρη
 τίποτα.
 Η ψαχμαρία του αυτή άνταμείφθηκε με ένα γαλιόν!

Άλλος πυροβολητής Πιμποβίτης όνομαζόμενος, Θεσσαλός κι'
 αυτός και άνηκον στη ίδια πυροβολοχηρία, κρατούς δυό άλογα κα-
 τά τήν ώρα τής μάχης, όταν μία όβριδα που έσκασε τόν πληγώσο
 στην κνήμη. Ο τρακιώτης όμως έξαικολουθούσο νά κρατή τ' ά-
 λους, τά όποια ειχαν έξαγυλισθεί, σάν νά διαμαρτύροντο για τήν
 υπεβριλική άνδραία του. Τότε άναγαστήκε νά τ' άφήση και νά
 πησέ στο φορτίον τού τραματιού.
 Φυσικά πήε και αυτός τό γαλιόν του για τήν άνδραία του!...